

Lisdexamfetamin⁵⁰

Grupp: syntetisk centralstimulantia av amfetamintyp.

Sammansättning och former:

Benämningar: Lisdexamfetamin, Hexanamid, L-lysin-d-amfetamin.
Läkemedel: Vyvanse, Venvanse, Elvanse och Tyvense.

Tillförselsätt och doser: Uppgifter saknas om tillförselsätt vid missbruk liksom uppgifter om missbruksdos men rapporter finns om patienter som använt flera gånger högre doser än de rekommenderade. Startdosen för alla patienter, antingen vid påbörjad behandling av ADHD eller vid byte från ett annat läkemedel, är 30 mg som tas en gång dagligen på morgonen. Dosen kan ökas stegvis med 20 mg, med cirka en veckas intervall. Den högsta rekommenderade dosen är 70 mg dagligen.

Verkningsmekanism/effekt: Lisdexamfetamin är en inaktiv prodrog till dexamfetamin, som bildas efter avspjälkning av l-lysin. Efter oral administrering absorberas lisdexamfetamin snabbt från magtarmkanalen och hydrolyseras till dexamfetamin (amfetamin är en blandning av isomererna dexamfetamin och levamfetamin). Läkemedlets effekt utövas alltså av dexamfetamin.

Intravenös administrering av 50 mg lisdexamfetamindimesylat till individer med drogmissbruk i anamnesen gav positiva subjektiva svar på skalor som mätte "att tycka om läkemedlet", "eufori", "amfetamineffekter" och "benzedrineffekter" som var större än med placebo men mindre än de som gavs motsvarande dos (20 mg) av intravenöst dexamfetamin.

Hälsorisker/effekter vid missbruk: Mycket vanliga biverkningar vid terapeutiska doser inkluderar nedsatt aptit, insomni, muntorrhet, huvudvärk, viktnedgång och smärta i övre delen av buken. Toleransutveckling, starkt psykiskt beroende och svår social funktionsnedsättning kan förekomma vid missbruk. Abrupt utsättande efter längre tids behandling med höga doser leder till extrem trötthet och depression. Förändringar kan även ses på sömn-EEG. Tecken på kronisk intoxikation med amfetaminer kan omfatta allvarliga dermatoser (dermatos – sammanfattande term för hudsjukdomar), uttalad insomni, irritabilitet, hyperaktivitet och personlighetsförändringar. De allvarligast tecknet på kronisk intoxikation är psykos, som ofta inte går att skilja kliniskt från schizofreni. Symptom på akut överdosering med amfetaminer inkluderar rastlöshet, tremor, hyperreflexi, snabbare andhämtning, förvirring, våldsamhet, hallucinationer, panikillstånd, hyperpyrexi och rhabdomyolys (process där skelettmuskelceller förstörs och myoglobinhalten stiger i blodet). Stimuleringen av det centrala nervsystemet ger ofta upphov till trötthet och depression. Kardiovaskulära effekter innefattar arytmier, hypertoni (ökat blodtryck, ökad muskelspänning) eller hypotoni ("sjunkande blodtryck, nedsatt muskelspänning" och cirkulatorisk kollaps). Gastrointestinala symtom inkluderar illamående, kräkningar, diarré och magkramper. Livshotande förgiftning föregås vanligtvis av konvulsioner och koma.

⁵⁰ Uppgifterna är hämtade från Läkemedlesverkets klassificeringsdokument (dnr 3.1-2013-004108).